

MEMO

Aan : 5.1.2e (provincie
Gelderland)
Organisatieonderdeel : Waterbeheer / provincie Gelderland

Van : 5.1.2e
Organisatieonderdeel : Waterbeheer
Datum : 3 februari 2020
Onderwerp : verbetering waterkwaliteit Bekendelle
Projectnummer : 80864

Voorstel

Het project 'Verbetering waterkwaliteit N2000-gebied Bekendelle' als onderdeel van het PAS fiche SOK 2015-2021 per 01-01-2020 te beëindigen.

Toelichting

Doel van het project

Het project 'Verbetering waterkwaliteit N2000-gebied Bekendelle' is opgenomen in de SOK 2015-2021 onder de PAS fiche als een vervolg op de waterkwaliteitspilot Winterswijk-Oeding en het project 'Gewässerkonzept'. Voor dit project is in de SOK € 75.000,- geraamd en beschikt.

Volgens het verslag van het overleg op 19-01-2016 (zie bijlage) is het doel van dit project het inrichten van een overlegstructuur samen met de Duitse partners en te komen tot concrete vervolgstappen en een programma met uit te voeren projecten die met de inzet van andere financiële instrumenten (b.v. POP / DAW) uitgevoerd kunnen worden. Daarbij te denken aan het plaatsen van een vuilvang bij de grens om Duits vuil af te vangen of na te gaan de het te hoge gehalte aan stikstof nutriënten af te vangen.

Dit project gericht op de verbetering van de waterkwaliteit is in aanvulling op het project 'PAS Bekendelle, Hydrologisch herstel, mitigatie en natschade' (project 808660) gestart.

Aanpak

De gewenste aanpak om te komen tot een betere waterkwaliteit is bij aanvang van het project verkend met de verschillende partners (provincie Gelderland, Kreis Borken, Landwirtschaftskammer Borken, LTO Noord afdeling Oost Achterhoek, Duitse agrariërs (landwirtschaftliches Ortsverbände). Deze aanpak is verwerkt in een Projectomschrijving die in overleg met de provincie Gelderland door WRIJ is vastgesteld (zie bijlage).

Er is gekozen voor een kortdurend uitwisselingsprogramma om mogelijkheden voor nieuwe projecten om nutriënten terug te dringen op het spoor te komen. Centraal staat daarbij een (hernieuwde) uitwisseling van actuele kennis van en ervaring met het terugdringen van af- en uitspoeling van meststoffen en een langdurig goed agrarisch rendement door een goede bodemstructuur en een efficiënte benutting van meststoffen.

Project voortgang

Sinds 2016 is er gewerkt aan het opzetten van een netwerk van betrokken Duitse en Nederlandse agrariërs uit het stroomgebied en verschillende actoren (WRIJ, provincie Gelderland, gemeente Südlohn, Landwirtschaftskammer, Kreis Borken, bezirksregiering Münster).

In het kader van dit project hebben er 7 overleggen met een projectgroep plaatsgehad en 2 informatiebijeenkomsten inclusief demonstraties in het veld. Bij een eerste bijeenkomst (incl. demonstratie) over emissiearme verspreiding en efficiënte benutting van drijfmest en bodemverdichting waren circa 25 personen uit NL en 15 uit Duitsland aanwezig. Een tweede bijeenkomst vond in Duitsland plaats en ging over de teelt van mais en graan met aandacht voor een duurzame bodem. In eerste instantie waren alleen personen vanuit het LTO-bestuur en de organiserende instanties aanwezig, die later aansloten bij een jaarlijks georganiseerde demonstratie van een proefboerderij waar 60-80 Duitse agrariërs aanwezig waren.

Ondanks deze geslaagde bijeenkomsten is er vanuit LTO Noord afdeling Oost Achterhoek en vanuit de LWK geen interesse voor een vervolg van het uitwisselingsprogramma. Dit komt ten eerste voort uit een verschil van inzicht over de hoogte van de concentratie van meststoffen in het oppervlaktewater en ten tweede over de bijdrage aan deze concentraties vanuit de landbouw. Vanaf de start is de twijfel over de invloed vanuit de agrarische sector geuit, evenals de twijfel over de haalbaarheid van de waterkwaliteitsnormen. Vanaf november 2018 is deze twijfel een centraal onderwerp in de discussie geworden.

Ten tweede wordt vanuit de betrokken agrarische organisaties gemeld dat er geen animo is voor een uitwisselingsprogramma en voorlichting omdat veel agrariërs momenteel alleen met 'overleven' bezig zijn en omdat er vanuit de sector zelf een (over)aanbod is aan voorlichtingsbijeenkomsten.

Tot slot is geen animo omdat de kosten voor maatregelen ten behoeve van verbetering van de waterkwaliteit niet worden vergoed en subsidieaanvragen bijzonder veel tijd en inzet kosten met onzeker resultaat.

Op de kritiek vanuit de agrarische betrokkenen is geanticipeerd door eerst meer in te zoomen op het in beeld brengen van de bronnen van fosfaat en stikstof aan weerszijden van de grens aan de hand van meetresultaten. Hiervoor is draagvlak aanwezig onder de betrokken partijen.

Het doel is om daarna met de belangrijkste bronnen in gesprek te gaan over maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren.

Ten aanzien van de afvang van zwerfvuil in de Boven-Slinge is regelmatig overleg geweest met de gemeente Südlohn. Medewerkers vanuit de gemeente waren in eerste instantie van mening dat het vuil voldoende wordt verwijderd bij de stuw in Südlohn. Na aandringen is toch gekeken naar de mogelijkheden voor het aanbrengen van een vuilvang. Door een leverancier van vuilvangen is geconstateerd dat het plaatsen van een vuilvang niet goed uitvoerbaar zou zijn. Dit is voor de gemeente Südlohn de reden geweest van het plaatsen van een vuilvang af te zien.

Afronding project

Wij constateren dat het project 'Verbetering waterkwaliteit N2000-gebied Bekendelle' niet op korte termijn zal leiden tot (het definiëren van) concrete maatregelen die de waterkwaliteit zullen verbeteren en dat dit voorlopig niet zal veranderen. Per 1 januari 2020 is dit project dat binnen de SOK plaats vond daarom beëindigd. WRIJ blijft via andere sporen haar beleid gericht op een verbetering van de waterkwaliteit uitvoeren.

Financiële verantwoording

Aan het project 'Verbetering waterkwaliteit N2000-gebied Bekendelle' is in totaal tot en met 31-12-2019 een bedrag van circa € 22.000 besteed.

Verkregen inzichten

Uit het proces tot nu toe zijn inzichten opgedaan die van pas kunnen komen bij vergelijkbare processen in de toekomst. Het betreft de volgende inzichten:

1. We constateren dat het in een tijd dat de agrarische sector onder druk staat, moeilijk is om aandacht te krijgen voor thema's die niet (direct) leiden tot verhoging van het rendement van de agrarische bedrijfsvoering. Een sectorale aanpak gericht op verbetering waterkwaliteit is wellicht minder effectief dan een integrale aanpak die meerdere doelen dient.
2. Door een te brede benadering (alle agrariërs in het stroomgebied), voelt de individuele agrariër zich niet direct aangesproken. Een meer specifiekere/individuele benadering op basis van een inschatting van de impact van percelen/erven op de waterkwaliteit vanwege hun ligging, is waarschijnlijk effectiever.
3. Door een verandering in de personele bezetting binnen de Landwirtschaftskammer heeft de projectorganisatie te veel een Nederlands karakter gekregen. Er mist een Duitse overheid die met gezag leiding geeft aan het proces om te komen tot een betere waterkwaliteit.

